

Stockholm den 22 februari 2022

R-2021/2665

Till Justitiedepartementet

Ju2021/04215

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 14 december 2021 beretts tillfälle att avge yttrande över utkast till lagrådsremiss Skärpta straff för olovlig körning och rattfylleribrott.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har redan yttrat sig över förslagen i utkastet som gäller höjt straffmaximum för grov olovlig körning, grovt brott respektive rattfylleri och grovt rattfylleri.¹ Advokatsamfundet avstyrker alltså dessa förslag på de skäl som anges i det tidigare yttrandet.

Beträffande de förslag som är nya i utkastet till lagrådsremiss vill Advokatsamfundet anföra följande.

Synpunkter

Ny kvalifikationsgrund för grovt rattfylleribrott

I lagrådsremissutkastet görs bedömningen att en ny kvalifikationsgrund i bestämmelsen om grovt rattfylleri, som tar sikte på att gärningsmannen tidigare har begått rattfylleribrott, är ett ändamålsenligt sätt att säkerställa att det upprepad

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 20 mars 2020 över promemorian Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri (Ds 2019:22).

inslaget får ett tydligt genomslag vid den straffrättsliga bedömningen och medför en höjning av straffnivån för sådan brottslighet. Advokatsamfundet delar inte den uppfattningen och anser inte att återfall är en omständighet som ska beaktas vid rubriceringen. I stället bör den omständigheten – som redan är fallet – beaktas inom ramen för straffmätning och påföljdsval. En gärnings straffvärde, och därmed rubriceringen, ska bestämmas utifrån skadan eller faran i det enskilda fallet och inte tidigare lagföringar (jfr 29 kap. 1 § brottsbalken).

Syftet med kriminaliseringen av rattfylleri är att skydda trafiksäkerheten och i förlängningen annans liv, hälsa och egendom. Sålunda är upprepad rattfylleribrottslighet ett problem som behöver adresseras. Såvitt framkommit saknas emellertid stöd för att en höjning av straffnivån skulle medföra någon påtaglig minskning av brottsligheten. För att minska antalet trafikolyckor som beror på rattfylleri torde främst det återfallsförebyggande arbetet vara viktigt. Exempelvis insatser som ges inom ramen för en tidigare utdömd skyddstillsyn. Vidare finns det redan i dag straffskärpningsregler som är tillämpliga vid återfall och innebär att återfall ska beaktas vid påföljdsval, förverkande av villkorlig frihet och straffmätning. Advokatsamfundet ifrågasätter därför att det finns behov av ett brottsinternt rekvisit beträffande grovt rattfylleri som tar sikte på återfall. I vart fall behöver det utredas närmare om det inte finns andra, mindre ingripande åtgärder som skulle kunna vara mer effektiva. Förslaget avstyrks därför i denna del.

Brottsbeteckningen grov olovlig körning och särskilda kvalifikationsgrunder för det brottet

Som Advokatsamfundet uppfattar förslaget innebär den nya bestämmelsen i 3 § andra stycket punkterna 1 och 2 i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott ett förtydligande av lagstiftningen och en kodifiering av i dag gällande rättspraxis. Advokatsamfundet har därför ingen erinran mot förslaget i dessa delar.

När det gäller förslaget om att den omständigheten att den olovliga körningen annars har varit av allvarligt slag (punkten 3 i den nya bestämmelsen) ska beaktas vid bedömningen av om brottet är att rubricera som grovt, är motiveringen i utkastet tämligen innehållsfattig. Det är sålunda svårt att utifrån förslaget förstå vilka omständigheter som ska medföra att gärningen annars har varit av allvarligt slag. Av legalitetsprincipen följer att straffrättslig lagstiftning ska vara klart och tydligt utformad. Det kan enligt Advokatsamfundet sättas ifråga om utkastets förslag uppfyller

detta krav. Ytterligare en följd av den bristande motiveringen är att det är svårt att göra en bedömning av om det föreligger tillräckliga skäl för förslaget och om det är ändamålsenligt. Detta behöver därför utredas noggrannare. Sammantaget avstyrks därför förslaget i dess nuvarande utformning.

Övrigt

I övrigt har Advokatsamfundet ingen erinran mot förslagen i utkastet till lagrådsremiss.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander